

Ministerieel besluit houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen “De defensieve architectuur opgetrokken rond Antwerpen vanaf de Belgische onafhankelijkheid (1830) tot en met de Eerste Wereldoorlog (1918) (van Fort Steendorp tot Fort Haasdonk) in Oost-Vlaanderen, bunker (7) - deel van de Duitse bunkerlinie uit Wereldoorlog I te KRUIBEKE”

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, l, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010 en 19 november 2010,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische, in casu militairhistorische en de historische, in casu architectuurhistorische en de sociaal-culturele waarde
- als monument

De defensieve architectuur opgetrokken rond Antwerpen vanaf de Belgische onafhankelijkheid (1830) tot en met de Eerste Wereldoorlog (1918) (van Fort Steendorp tot Fort Haasdonk) in Oost-Vlaanderen, bunker (7) - deel van de Duitse bunkerlinie uit Wereldoorlog I (deel van het perceel volgens bijgevoegd plan)

gelegen te

KRUIBEKE , niet bepaald zonder nummer

bekend ten kadaster:

KRUIBEKE, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1341 (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu militairhistorische waarde:

De schansen Lauwershoek en Landsmolen werden opgetrokken na de beslissing de Belgische regering in 1906 om de tweede fortelinie rond Antwerpen verder te verstevigen door het optrekken van Schansen tussen de forten. Zodoende zou het Nationaal Reduit Antwerpen beschermd zijn tegen zowel een Franse als Duitse inval. De werken waren onvoltooid bij het begin van de Eerste Wereldoorlog.

De bunkers behoren tot de Duitse bunkerlinie 'Stellung Antwerpen' die werd opgetrokken in 1916-1917 als bescherming tegen een invasie vanuit het westen en Nederland. Ze behoort tot de Armeegruppe Antwerpen. De linie in het voorgestelde gebied geeft een zeer goed en representatief beeld van de samenhang en aanleg van een Duitse defensieve bunkerlinie uit de Eerste Wereldoorlog in een zone waar oudere militaire structuren aanwezig waren. De schansen en de volledige bunkerlinie benadrukken de grote symbolische en militaire waarde welke Antwerpen en zijn haven hadden tijdens de beide wereldoorlogen voor zowel België als bezetter.

De schansen, bunkers en de volledige linie zijn een representatief voorbeeld van de hergebruik van oudere militaire gebouwen en structuren door de Duitse bezetter tijdens Wereldoorlog I en de verdere uitbouw van de linie als gevolg van evoluties in de wapenontwikkeling.

De linie fungeerde in Oost-Vlaanderen als scheidingslijn tussen Etappegebied (achtergebied van het 4de Duitse Leger) en het Okkupationsgebied (eigenlijk bezettingsgebied). Er waren tussen die twee gebieden controleposten en Passierscheine waarvan voor zover bekend geen fysieke sporen bewaard bleven.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Alle bunkers zijn opgetrokken uit gewapend beton, een relatief nieuw materiaal aan het begin van de 20ste eeuw. Voor het eerst werd gewapend beton solitair gebruikt bij militaire architectuur (bij de bunkers). De vormen en constructiemethode zijn een gevolg van de nieuwe technieken in de krijgskunde. Ze zijn representatieve voorbeelden van functionele militaire architectuur.

De linie (= Stellung Antwerpen) telt 11 verschillende bunkertypes welke grotendeels in het voorgestelde gebied voorkomen. Alle gebouwen zijn representatief en karakteristiek voor het type waartoe ze behoren.

Sociaal-culturele waarde:

De Duitse bunkerlinie werd opgetrokken in 1916-1917 door de Duitse bezetter. Die zette daarvoor meer dan 900 manschappen in, lokale burgers die verplicht tewerk gesteld werden door de bezetter.

Bij de luchtaanvallen op Antwerpen in 1944 werden de bunkers herbruikt door de burgerbevolking als schuilplaats tegen de bommenregen.

Het woord 'bunker' komt uit het Duits en bewijst de pioniersrol die de Duitsers in de bunkerbouw voerden. Het woord duikt voor de eerste keer tijdens de Eerste Wereldoorlog op.

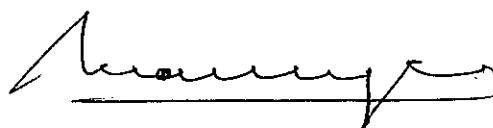
Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009 en 11 januari 2010).

Brussel,

28 JULI 2011

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS